

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remiss@regeringskansliet.se

Remiss om Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning SOU 2024:43.

Er beteckning: Fi2024/01460

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro ställer sig generellt positiva till förslagen i SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning, och lämnar nedan synpunkter på specifika avsnitt i utredningen.

11.9 Samverkan inom olika verksamhetsområden

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att samverkan inom det regionala utvecklingsområdet i huvudsak är lämplig men kan utvecklas och förtydligas. Länsstyrelserna, och andra statliga myndigheter, bör kunna ges tydligare uppdrag som syftar till att förverkliga regeringens politik på regional nivå. SOU 2024:29, *Goda möjligheter till ökat välbefinnande*, bedömer att flytten av det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelserna till regionerna bör utvärderas. Utvärderingen bör bedöma effekter och behovet av eventuella förändringar men även hur reformen har påverkat länsstyrelsernas möjlighet att göra breda avdömningar i tillståndsfrågor och frågor som påverkar samhällsutvecklingen. Detta utreds nu i "Den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken" som ska läggas fram den 1 juni 2026.

Vi vill i detta sammanhang återknyta till länsstyrelsernas gemensamma utredning *Framtidens länsstyrelse* där vi gör bedömningen att om samverkan mellan länsstyrelserna,

kommunerna och regionerna verkningsfullt ska kunna bidra till en hållbar regional utveckling behöver parterna kunna samverka och samtliga bidra med resurser. Länsstyrelserna behöver legitimitet, mandat och ekonomiska resurser för att kunna uppfylla statens mål på den regionala nivån och för att kunna vara en samarbetspart till regionerna och andra i det strategiska tillväxtarbetet och regionala utvecklingsarbetet. Detta är en förutsättning för att länsstyrelserna ska kunna göra sammanvägningar utifrån alla tre hållbarhetsperspektiv, socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Länsstyrelsen delar även utredningens bedömning om att mer specifika krav på samverkan i myndighetsinstruktioner och olika regeringsuppdrag till myndigheterna samt uttalade krav på vad som förväntas av olika aktörer skulle kunna bidra till att förenkla samverkan, samt att länsstyrelsernas kompetens på området bör tas tillvara i högre utsträckning genom att statliga myndigheter ges i uppdrag att samverka med länsstyrelserna.

11.10 Länsstyrelsernas roll i samverkan

Länsstyrelsens synpunkter

11.10.1 Iakttagelser om förutsättningar för ändamålsenlig samverkan

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det regionala perspektivet och intresset, i vissa fall kräver ett kompletterande statligt perspektiv. Vi vill dock mena att båda perspektiven är viktiga och behövs för regional utveckling.

Vidare anser länsstyrelsen att det är bra att utredningen framhåller betydelsen av att det finns bestående samverkansstrukturer som kan användas för samverkan.

Länsstyrelserna och arbetet med Agenda 2030

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att länsstyrelserna skulle kunna ta en mer aktiv roll i att stötta kommunsektorn när det gäller arbetet med Agenda 2030 och att det kräver ett tydligare mandat och finansiering. Agenda 2030 är bra plattform för arbete med tvärssektoriella frågor och att arbeta med såväl målkonflikter som målsynergier regionalt och lokalt.

11.10.2 Länsstyrelsernas roll i samverkan behöver stärkas

Länsstyrelsen stödjer uppfattningen att regeringen bör överväga ett förtydligande i länsstyrelseinstruktionen om att länsstyrelsen ska företräda regeringen i länet och bidra till länens utveckling.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om samverkan mellan kommunsektorn och länsstyrelserna och att länsstyrelsernas roll som länk mellan regeringen och kommunerna kan behöva förtydligas och förstärkas. Länsstyrelsernas förutsättningar är dock olika. Det är således viktigt att länen ges möjlighet att skapa samverkanslösningar som är ändamålsenliga utifrån respektive regionala förhållanden. Mot bakgrund av en redan väl fungerande samverkan mellan kommunerna och regionen i länet ställer vi oss tveksamma till att formalisera detta samarbete ytterligare.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att statliga myndigheter behöver tydligare uppdrag gentemot länsstyrelsen. Detta regleras för länsstyrelsernas del i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Utifrån det perspektivet behövs en ömsesidig involvering och samverkan i arbetet som berör kommuner och regioner.

Avsnitt 11.11 Samverkan i kris och krisberedskap

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen instämmer i stort med utredningens bedömningar vad avser samverkan i kris och krisberedskap. Länsstyrelsen konstaterar samtidigt att betänkandet i huvudsak fokuserar på fredstida kriser medan fokus i utvecklingen på beredskapsområdet ligger på civilt försvar. I uppdraget saknas inriktning om inför och under höjd beredskap.

En fredstida kris får per definition beskrivas som tillhörande det tidsspektrum som omfattar "inför höjd beredskap". Utredningens tolkning av uppdraget lyfter inte alls det perspektivet saknar därför förslag med udd inom området samverkan i kris och krig.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det inte är realistiskt att ha etablerade samverkansstrukturer för varje tänkbar krissituation utan att samverkan bör utgå från de generella strukturer som länsstyrelsen bygger upp utifrån det geografiska områdesansvaret. Det kan dock kompletteras med strukturer för vissa specifika händelser, såsom exempelvis skett inom ramen för planering för kärnteknisk olycka (*Förordning om skydd mot olyckor* 2003:789). Det är också i linje med hur regeringen anfört att ledning i det civila försvaret bör gå till i den nya totalförsvarspropositionen, ytterst genom det geografiska områdesansvaret.

I samma kapitel som ovanstående står att "Utredningen konstaterar vidare att det kan finnas situationer då samverkan inte är någon lösning." Här blir resonemanget lite hängande då inget förslag till lösning eller liknande ges.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att reglering av kommuners och regioners beredskapsarbete bör ske genom författning snarare än genom överenskommelser. Ur länsstyrelsens perspektiv, såsom ansvarig att följa upp arbetet från statens sida, är det dock viktigt att sådana författningar tas fram i dialog med företrädare för kommuner och regioner.

Vad avser fördelning av medel genom generella statsbidrag ser länsstyrelsen fördelar i minskad administration och ökad möjlighet för varje kommun att anpassa verksamheten efter egna behov. Effekten av en sådan förändring bör dock analyseras vidare innan den genomförs.

Avsnitt 12.3.1 Regionalisering av Socialstyrelsen – ett sätt för staten att bättre kunna samverka med och stödja regionerna

Länsstyrelsen ställer sig positiva till förslaget om en sådan indelning av Socialstyrelsen.

Tidiga erfarenheter från den struktur som sätts 2022 visar att samverkan mellan geografiskt- och sektorsansvar underlättas om sektorsmyndigheten har en indelning som motsvarar civilområdena,

Fel! Hittar inte referenskälla.

i enlighet med förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning.